Τετράωρος ὀξεῖα συζήτησις εἰς τήν Βουλήν τῶν Λόρδων διά τό Ἑλληνικόν

Ἐπί τετράωρον διήρκεσεν ἡ συζήτησις ἐπί τοῦ Ἑλληνικοῦ θέματος εἰς τήν Βουλήν τῶν Λόρδων. Κατ' αὐτήν μετέσχον 16 ὁμιληταί καί ἔγινε μέ πρωτοβουλίαν τοῦ λόρδου Μπόμοντ, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε τήν ἀκόλουθον πρότασιν:

«Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀποφάσεως τῆς συνελεύσεως τοῦ βορειοατλαντικοῦ συμφώνου τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1971, ἡ ὁποία ζητεῖ ἀπό τάς κυβερνήσεις καί τά κοινοβούλια ὅλων τῶν χωρῶν - μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ νά ἀσκήσουν τήν ἐπιρροήν των διά τήν ἀποκατάστασιν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν εἰς τήν Ἑλλάδα, ἡ βουλή τῶν λόρδων ζητεῖ ἀπό τήν κυβέρνησιν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος νά ἐνεργήσῃ ἀναλόγως».

Ὁ πρῶτος ὁμιλητής ἦτο ὁ εἰσηγητής τῆς προτάσεως λόρδος Μπόμοντ ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νά δηλώσῃ ὅτι ἐπιφυλάσσεται τοῦ δικαιώματος νά ἀποσύρῃ τήν πρότασίν του καί νά μήν ὑπάρξῃ ψηφοφορία ἐπ' αὐτῆς, διότι, ὅπως εἶπε, τό σημαντικόν εἶναι, πρό παντός, νά γίνῃ ἡ συζήτησις τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τό βρεταννικόν κοινοβούλιον. Ἐν συνεχείᾳ ὁ λόρδος Μπόμοντ ἀνέπτυξε τήν πρότασίν του μέ πλῆθος ἐπιχειρημάτων τονίσας τήν σημασίαν τῆς ἀποφάσεως τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΝΑΤΟ, ὑπογραμμίσας ὅμως ὅτι οὐδέν οὐσιαστικῶς αἱ κυβερνήσεις τῶν χωρῶν τοῦ ΝΑΤΟ ἔπραξαν πρός τήν κατεύθυνσιν τῆς πιέσεως τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος ἵνα προχωρήσῃ πρός τήν κοινοβουλευτικήν δημοκρατίαν.

—Εἰς τάς κυβερνήσεις αἱ ὁποῖαι οὐδέν ἔπραξαν συμπεριλαμβάνεται, εἶπεν ὁ λόρδος Μπόμοντ καί ἡ ἰδική μας. Ἀντιθέτως δέ μέ τήν συμμετοχήν στρατιωτῶν εἰς τά διεξαγόμενα γυμνάσια τοῦ ΝΑΤΟ, μέ τάς ἐπισκέψεις προσωπικοτήτων, ὅπως ὁ λόρδος Κάρριγκτον, ὅπως ὁ ὑφυπουργός Λίμερικ καί μέ τήν δημοσιότητα, τήν ὁποίαν τό ἑλληνικόν καθεστώς δίδει εἰς τάς ἐπισκέψεις αὐτάς, τό ἀντίθετον παρά ἡ συμμόρφωσις πρός τήν ἀπόφασιν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ΝΑΤΟ τελικῶς πραγματοποιεῖται.

Ὁ λόρδος Μπόμοντ ὑπέμνησεν εἰς τήν βουλήν τῶν λόρδων ὅτι πρό ἐτῶν ὁ λόρδος Μαΐου Βέϊλ, εἶχε τονίσει ὅτι τό ἑλληνικόν καθεστώς προχωρεῖ ραγδαίως πρός τήν ἐκδημοκρατικοποίησίν του, 3,5 χρόνια μετά, εἶπεν ὁ λόρδος Μπόμοντ, ἀπεδείχθη ὅτι δέν ἐγένετο ἡ παραμικρά οὐσιαστική πρόοδος πρός τήν κατεύθυνσιν αὐτήν. Ἀναφερόμενος, τέλος, εἰς τήν δυνατότητα τοῦ καθεστῶτος νά ἐπιβιώσῃ, ὁ λόρδος Μπόμοντ ἐτόνισεν ὅτι δέν ὑποστηρίζεται ἀπό ὅλους τούς ἀξιωματικούς, μάλιστα δέ, πολύ λιγώτερο ἀπό τό ἑλληνικόν βασιλικόν ναυτικόν καί προφανῶς δέν ἔχει τήν ὑποστήριξιν τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ λόρδος Μπόμοντ κατέληξεν, ὅτι γενικῶς καί ὄχι μόνον εἰς τήν Ἑλλάδα, ἡ μάχη αὐτήν τήν στιγμήν δίδεται μεταξύ δημοκρατίας καί ὁλοκληρωτισμοῦ καί θά ἦτο ἐθελοτυφλωσις ἐκ μέρους τῶν δημοκρατικῶν χωρῶν νά μή διακριβώσουν τόν κίνδυνον πού ἐγκυμονεῖ ἡ ἀνοχή ἀπέναντι καθεστώτων, τά ὁποῖα ἐπιβάλλονται εἰς δημοκρατικάς χώρας.

Εἶναι ἀρκετά χαρακτηριστικόν, ὅτι οἱ ὑπερασπισταί τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος εἰς τήν βουλήν τῶν λόρδων, καί δέν ὑπῆρξαν ὀλίγοι, ἦσαν αἱ γυναῖκες, δηλαδή αἱ βαρῶναι τῆς βουλῆς τῶν λόρδων. Πράγματι, τέσσαρες κυρίαι, αἱ ὁποῖαι ὡμίλησαν, ἐξέφρασαν τήν ἄποψιν, τήν κλιμακουμένην ἀπό τῆς ἀνάγκης ἐπιδείξεως κατανοήσεως πρός τό ἑλληνικόν καθεστώς, μέχρι καί τοῦ θαυμασμοῦ πρός τά οἰκονομικά ἐπιτεύγματα αὐτοῦ, ὅτι δέν θά πρέπει νά γίνῃ τελικῶς δεκτή ἡ πρότασις τοῦ λόρδου Μπόμοντ.

Ἡ ἐκπρόσωπος τῆς κυβερνήσεως

Εἰς τήν παρέμβασίν της ὡς ἐκπρόσωπος τῆς βρεταννικῆς κυβερνήσεως, ἡ ὑφυπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν Λαίδη Τούνητσμουίρ εἶπεν ὅτι ἡ μέν «συζήτησις αὐτή ἀποτελεῖ μαρτυρίαν, ἐάν ἔχωμεν ἀνάγκην αὐτῆς, τοῦ μεγάλου καί διαρκοῦς ἐνδιαφέροντος πού ὑπάρχει εἰς τήν Βρεταννίαν διά τήν Ἑλλάδα», ἡ δέ ὑποβληθεῖσα εἰς τήν Βουλήν πρότασις «ἀναφέρεται εἰς τήν ἀπόφασιν τῆς Βορειοατλαντικῆς Συνελεύσεως τοῦ Σεπτεμβρίου 1971, τήν προτρέπουσαν κυβερνήσεις καί Κοινοβούλια νά χρησιμοποιήσουν τήν πολιτικήν των ἐπιρροήν διά τήν ἀποκατάστασιν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν εἰς τήν Ἑλλάδα καί ἡ ὁποία προτρέπει τήν κυβέρνησιν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος νά πράξῃ τό αὐτό. Θά πρέπει ὅμως ἀσφαλῶς νά εἶναι σαφές — συνεχίσεν — ὅτι ἀπό τοῦ ἔτους 1970 καί ὄχι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1971, ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἔχει μετά συνεπείας δηλώσει εἰς τό Κοινοβούλιον καί πρός τήν Ἑλληνικήν κυβέρνησιν πόσον εὐπρόσδεκτος θά ἦτο ἀπό ἡμᾶς ἡ ταχεῖα ἀποκατάστασις τῆς ἀληθοῦς δημοκρατίας. Ὁ εὐγενής μου φίλος Λόρδος Κάρριγκτον, ὅταν ἐδήλωσεν αὐτό εἰς τόν Ἕλληνα πρωθυπουργόν καί τόν Ἕλληνα Ἀντιπρόεδρον τῆς κυβερνήσεως εἰς τάς Ἀθήνας, τόν παρελθόντα Σεπτέμβριον, κατέστησεν ἐπίσης σαφές ὅτι τό θέμα τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ἦτο ἐξ ἐκείνων, πού προκαλεῖ βαθεῖαν ἀνησυχίαν εἰς τήν χώραν αὐτήν».

«Ἀνεξαρτήτως πάντως αἰσθημάτων, εἶπεν ἡ Λαίδη Τούνητσμουίρ, ἡ Ἑλλάς εἶναι ἕνα κυρίαρχον καί ἀνεξάρτητον κράτος καί δέν θά εἴμεθα ἡμεῖς ἐκεῖνοι πού θά προσπαθήσωμεν νά ὑπαγορεύσωμεν εἰς τήν Ἑλληνικήν Κυβέρνησιν πῶς νά χειρίζωνται τάς ἐσωτερικάς των ὑποθέσεις. Ἐξ ἄλλου, καί ἡμεῖς θά ἐθιγόμεθα ἀπό οἱανδήποτε μορφήν ἐπεμβάσεως εἰς τάς ἐσωτερικάς μας ὑποθέσεις. Ἡ πολιτική τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἔναντι τῆς Ἑλλάδος, ἀπό τοῦ Ἰουνίου 1970 κατά συνέπειαν, ὑπῆρξε πολιτική προσπαθειῶν διά δημιουργικάς σχέσεις μέ τήν Ἑλλάδα ὡς σύμμαχον τοῦ ΝΑΤΟ. Ἔχομεν μετά συνεπείας ὑποστηρίξει ὅτι δέν θά ἐβοήθει νά συζητήσωμεν τήν ἐσωτερικήν κατάστασιν εἰς τήν Ἑλλάδα ἀπό τοῦ βήματος τοῦ ΝΑΤΟ, πολύ δέ ὀλιγώτερον νά θέσωμεν ὑπό ἀμφισβήτησιν τήν ἰδιότητα τῆς Ἑλλάδος ὡς μέλους τῆς Συμμαχίας. Ἴσως θά πρέπει νά ὑπενθυμίσω εἰς τούς εὐγενεῖς λόρδους ὅτι ἡ προηγουμένη Κυβέρνησις ἀντετέθη ἐπίσης κατά τῆς δράσεως ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος εἰς τό ΝΑΤΟ. Τοῦτο θά ἐζημίωνε τήν ἀσφάλειαν τῆς Συμμαχίας, χωρίς νά προσκομίσῃ κανένα ὄφελος εἰς τόν ἑλληνικόν λαόν». Ἡ πολιτική τῆς Βρεταννικῆς Κυβερνήσεως κατευθύνεται, εἶπεν, ἀπό μίαν λογικήν ἐκτίμησιν τῶν βρεταννικῶν καί δυτικῶν συμφερόντων εἰς τήν Ἑλλάδα καί τήν Μεσόγειον, διότι «ἡ Ἑλλάς κατέχει σημαντικήν στρατηγικήν θέσιν καί ἡ ἰδιότης τῆς Ἑλλάδος ὡς μέλους τοῦ ΝΑΤΟ εἶναι ἀναγκαία διά τήν σταθερότητα ὁλοκλήρου τῆς νοτίου πτέρυγος καί οἱαδήποτε ἐξασθένησις τῆς πτέρυγος τοῦ ΝΑΤΟ θά ἦτο ἰδιαιτέρως ἀτυχής ὑπό τάς παρούσας συνθήκας». Ἐξ ἄλλου, ἡ εἴσοδος «τῆς Βρεταννίας εἰς τήν Κοινήν Ἀγοράν προσφέρει μεγάλας εὐκαιρίας διά τούς Βρεταννούς ἐπιχειρηματίας εἰς τήν Ἑλλάδα καί ἐλπίζομεν νά ἐπωφεληθοῦν αὐτῶν. Τοῦτο δέν ἔχει ἐπιπτώσεις ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν πολιτικῶν μας σχέσεων μέ τήν Ἑλληνικήν Κυβέρνησιν: πιστεύομεν ὅτι ἐμπόριον καί πολιτική δέν πρέπει νά συγχέωνται». Ἄλλωστε, προσέθεσεν, «ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις γνωρίζει πολύ καλά ὅτι αἱ ἀγγλοελληνικαί σχέσεις θά ἐβελτιοῦντο ἀναμφιβόλως μέ τήν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας εἰς τήν Ἑλλάδα», ἡ δέ «παροῦσα ἰσόρροπος πολιτική τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος εἶναι πολύ πιθανότερον, μακροπροθέσμως, νά ἐξυπηρετήσῃ ὄχι μόνον τά βρεταννικά συμφέροντα, ἀλλά καί τά συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ δυτικοῦ κόσμου ἐν τῷ συνόλῳ».

Οἱ πολιτικοί κρατούμενοι

Ἀντιθέτως ἐξόχως ἐπικριτικός τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος ὑπῆρξεν ὁ λόγος τοῦ τέως λόρδου καγκελλαρίου καί ἤδη λόρδου Γκάρντινερ, εἰς τόν ὁποῖον ἀνεφέρθη διά μακρῶν εἰς τό θέμα τῆς διαβιώσεως τῶν πολιτικῶν κρατουμένων τούς ὁποίους προσπαθεῖ ὄχι μόνον αὐτούς νά τρομοκρατήσῃ ἀλλά δι' αὐτῶν ὁλόκληρον τόν ἑλληνικόν λαόν. Ὁ λόρδος Γκάρντινερ ἀνεφέρθη διά μακρῶν εἰς τήν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τόν Νοέμβριον τοῦ 1969, διά τῆς ὁποίας τό ἑλληνικόν καθεστώς κατεδικάζετο εἰς τήν παγκόσμιον κοινήν γνώμην, ὡς ἀσκοῦν πιέσεις ἐπί τῶν ἀντιπάλων του. Ἀνεφέρθη, ἐπίσης, εἰς πληθώραν δημοσιευμάτων τοῦ Τύπου, κατά τά ὁποῖα ἡ διοικητική αὐτή πρακτική ἐξακολουθεῖ καί σήμερον καί συγκεκριμένως ἀνέφερε τήν περίπτωσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου Παναγούλη.

Ὁ λόρδος Γκάρντινερ περιέγραψεν εἰς τήν Βουλήν τήν προσωπικήν ἐμπειρίαν ὅταν κατῆλθεν εἰς τήν Ἑλλάδα ὡς προσκεκλημένος ὑπό τῆς «Ἑταιρίας Μελετῶν Ἑλληνικῶν Προβλημάτων» ἡ ὁποία, ὅπως εἶπε, προηδρεύετο ἀπό τόν διεθνοῦς κύρους οἰκονομολόγον καθηγητήν κ. Ι. Πεσμαζόγλου, ὅπως ἐπίσης καί τόν ὑφηγητήν κ. Γ. Κουμάντον. Ἐτόνισεν, ὅτι ὁ κ. Ι. Πεσμαζόγλου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχιτέκτων τῆς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μέ τήν Κοινήν Ἀγοράν πρό δεκαετίας περίπου, ὅτι ἡ «Ἑταιρία Μελετῶν Ἑλληνικῶν Προβλημάτων» ἀπετέλει καθαρῶς ἐπιστημονικόν σωματεῖον καί παρ' ὅλα ταῦτα τό καθεστώς τήν διέλυσε, τούς δέ πρωταγωνιστάς της ἐξόρισεν ἐπί ἕν ἔτος, χωρίς κἄν νά τούς διατυπώσῃ κατηγορίαν, ὥστε νά δύνανται νά ἀμυνθοῦν κατ' αὐτῆς.

Ὁ λόρδος Γκάρντινερ ἀνεφέρθη ἐπίσης εἰς τήν συστηματικήν παρέμβασιν τήν ὁποίαν τό καθεστώς ἀσκεῖ εἰς βάρος τῆς δικαιοσύνης, ὡμίλησε διά τάς ἀπολύσεις μετά τήν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ καθεστῶτος ἰσοβίων δικαστῶν καί εἶπεν ὅτι δέν ἠμπορεῖ νά συμβιβασθῇ ἡ λειτουργία δημοκρατικῶν θεσμῶν μέ τά πλήγματα εἰς βάρος τοῦ θεσμοῦ τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν.

Ἀντιθέτως, ὅπως εἶπεν ὁ λόρδος Γκάρντινερ, καί ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον ἐχειρίσθη τό καθεστώς τό θέμα τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τόν ὁποῖον ἐκάλεσε νά ἐποπτεύσῃ εἰς τήν χώραν, ὅταν ἡ διεθνής κατακραυγή διά τάς πιέσεις ἦτο εἰς τήν ἔντασίν της καί κατόπιν ἀπηγόρευσεν εἰς τόν Διεθνῆ Ἐρυθρόν Σταυρόν τήν ἄσκησιν τοῦ λειτουργήματός του, ἀποδεικνύει ὅτι αἱ καταγγελίαι τοῦ Τύπου περί συνεχίσεως τῶν πιέσεων δέν εἶναι ἐκτός πραγματικότητος. Ὡς τελευταῖον καί πρόσφατον παράδειγμα ὁ λόρδος Γκράντινερ ἀνέφερε τήν περίπτωσιν τοῦ ἀντισμηνάρχου ἐν ἀποστρατείᾳ κ. Μήνη, ὁ ὁποῖος εἰσάγεται ἐντός τῶν ἡμερῶν εἰς δίκην. Ὅπως εἶπεν ὁ λόρδος Γκάρντινερ ὁ ἀντισμήναρχος Μήνης παρέμεινεν ἐπί 111 ἡμέρας εἰς τό εἰδικόν ἀνακριτικόν τμῆμα τῆς ΕΣΑ, δηλαδή τό μακρότερον χρονικόν διάστημα κατά τό ὁποῖον παρέμεινε κρατούμενος εἰς τόν τόπον αὐτόν πρός ἀνάκρισιν.

Ἐτόνισε δέ ὅτι ὑπάρχουν καί περί τούτου φόβοι ὅτι ὑπέστη πιέσεις. Τέλος, ὁ λόρδος Γκάρντινερ προέβη εἰς νομικήν ἀνάλυσιν τοῦ προοιμίου τῆς συνθήκης τοῦ βορειοατλαντικοῦ συμφώνου, διά τοῦ ὁποίου ἀναλαμβάνεται ἡ δεσμευτική, ὅπως εἶπεν, ὑποχρέωσις τῶν μελῶν νά προασπίσουν τούς δημοκρατικούς θεσμούς καί τάς πολιτιστικάς παραδόσεις τῶν χωρῶν τους καί εἶπεν ὅτι βάσει τοῦ προοιμίου τούτου, πού ἀποτελεῖ ὀργανικόν μέρος τοῦ καταστατικοῦ τῆς συμμαχίας, εἶναι ἀσυμβίβαστος ἡ παραμονή μιᾶς χώρας ὑπό καθεστώς ὡς τό ὑπάρχον σήμερον εἰς τήν Ἑλλάδα ἐντός τῆς βορειοατλαντικῆς συμμαχίας.

Ἡ ἐλευθερία εἶναι ἑνιαία

Ἡ βαρώνη τοῦ Ὀμπέρλεϋ διετύπωσε κολακευτικάς ἀπόψεις ὑπέρ τοῦ καθεστῶτος καί ἠμφεσβήτησε τό ὅτι εἶναι ἀπολύτως ἀποδεδειγμένα τά βασανιστήρια, διά τά ὁποῖα τόσον θόρυβος ἔχει γίνει εἰς τόν διεθνῆ τύπον.

Ἡ βαρώνη ἐβεβαίωσεν ἐπίσης τό σῶμα ὅτι ὁ κ. Γ. Παπαδόπουλος, ὡς γνωρίζει καλῶς ἡ ἰδία, εἶναι ἰσχυρός ἀνήρ καί μπορεῖ νά διαβεβαιώσῃ περί τῆς προσωπικῆς του ἀκεραιότητος. Ἡ βαρώνη εἶπεν ἐπίσης ὅτι «πρέπει νά ἐκλάβωμεν τήν Ἑλλάδα ὡς εἶναι, δηλαδή μίαν νέαν χώραν ἡ ὁποία ἀπέκτησε μετά τό 1821 τήν ἐλευθερίαν της καί νά μήν εἴμεθα προσκολλημένοι εἰς τήν ἰδέαν ὅτι πρόκειται περί τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος, τοῦ λίκνου τῆς δημοκρατίας».

Ἄκρως ἀντίθετος πρός τάς ἀπόψεις τῆς βαρώνης Ἔμμετ καί λίαν μαχητικός εἰς τήν διατύπωσιν τῆς γνώμης του, ὑπῆρξεν ὁ πρώην πρόεδρος τῆς βουλῆς τῶν λόρδων λόρδος Κίνγκ, κλασσικός φιλόλογος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπισκεφθῆ πλειστάκις, κατά τό παρελθόν τήν Ἑλλάδα.

Ὁ λόρδος Κίνγκ ἐτόνισεν, ὅτι ὅταν ὑπάρχει ὁλοκληρωτισμός ἀπό τά ἀριστερά, τότε μέ μεγάλην εὐκολίαν διατυποῦνται αἱ ἐπικρίσεις, ἀλλ' ὅταν ὁ ὁλοκληρωτισμός προέρχεται ἀπό τά δεξιά, αἱ δεξιαί πτέρυγες εἰς τά κοινοβούλια τῶν χωρῶν ἀποφεύγουν νά λάβουν θέσιν.

—Ἐν τούτοις, εἶπεν ὁ λόρδος Κίνγκ, δέν ὑπάρχει παρά μία μόνον ἐλευθερία. Ἡ ἐλευθερία εἶναι ἑνιαία καί ἀπειλεῖται καί διακινδυνεύεται εἴτε ἀπό τά δεξιά, εἴτε ἀπό τά ἀριστερά. Καί ὅσοι πιστεύουν εἰς τούς δημοκρατικούς θεσμούς, ἔχουν ὑποχρέωσιν νά ἐπιδεικνύουν τήν ἀλληλεγγύην των πρός τήν ἐλευθερίαν, ὅπου κινδυνεύει.

Ὁ λόρδος Κίνγκ εἶπεν ἐπίσης ὅτι — Πιστεύομεν εἰς τό ΝΑΤΟ πιστεύομεν εἰς τάς ἀρχάς πού διατυπώνει τό προοίμιόν του καί πιστεύομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀξίζει πολύ καλλιτέρας τύχης ἀπό αὐτήν ἡ ὁποία τῆς ἐπιφυλάσσεται ἀπό τό παρόν καθεστώς.

Ἀνεφέρθη ἐπίσης, εἰς τήν προσωπικήν του γνωριμίαν μέ τόν πρώην πρωθυπουργόν κ. Π. Κανελλόπουλον, καθώς καί μέ τόν Γεώργιον Παπανδρέου, τούς ὁποίους ἐχαρακτήρισεν ὡς ἥρωας τῆς ἀντιστάσεως κατά τῶν Γερμανῶν. Εἶπε χαρακτηριστικῶς ὅτι οἱ ἥρωες αὐτοί καίτοι παρέσχον πολλάς ὑπηρεσίας εἰς τήν χώραν καί παρ' ὅλον ὅτι δέν ἠδύναντο νά θεωρηθοῦν ὅτι ἀπετέλουν τήν δῆθεν κομμουνιστικήν ἀπειλήν ἐναντίον τῆς ὁποίας δῆθεν ἐγένετο ἡ 21η Ἀπριλίου 1967 συνελήφθησαν ὅπως συνελήφθη καί ἡ κ. Ἑλένη Βλάχου.

Ἀνεφέρθη ἐπίσης εἰς τόν τελευταῖον πρόεδρον τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς κ. Δημήτριον Παπασπύρου, τόν ὁποῖον ἐχαρακτήρισεν ὡς τήν εὐγενεστέραν προσωπικότητα πού εἶχε γνωρίσει εἰς τήν Ἑλλάδα. Ἀνεφέρθη ἐπίσης εἰς δημοσιεύματα τοῦ βουλευτοῦ νῦν καί παλαιότερον ἀγωνιστοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἀντιστάσεως Βρεταννοῦ συνταγματάρχου Κρίς Γκουντχάουζ, ὁ ὁποῖος κατέδειξεν ὅτι δέν ὑπῆρξε κομμουνιστική συνωμοσία ἐναντίον τῆς ὁποίας νά ἐστρέφετο ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος.

Ὁ λόρδος Κίνγκ ἐν συνεχείᾳ ἀνεφέρθη εἰς τήν ἀντίστασιν, ἡ ὁποία ὑπάρχει κατά τοῦ καθεστῶτος καί ἡ ὁποία, ὡς εἶναι φυσικόν, εἶναι ὑπόγειος καί ὄχι φανερά. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τῶν ἀληθινῶν αἰσθημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι τά δύο γεγονότα κατά τόν λόρδον Κίνγκ. Κατά τήν κηδείαν τοῦ πρωθυπουργοῦ Γεωργίου Παπανδρέου αὐθορμήτως 300.000 ἄτομα κατέκλυσαν τάς πλατείας τῶν Ἀθηνῶν διά νά διαδηλώσουν τήν προσήλωσίν των εἰς τήν δημοκρατίαν καί αὐτό ἐπανελήφθη κατά τήν κηδείαν τοῦ βραβευμένου μέ Νόμπελ Ἕλληνος ποιητοῦ Γεωργίου Σεφέρη.

Συζήτησις διά τά οἰκονομικά

Μακροτάτη ὑπεράσπισις τοῦ καθεστῶτος κυρίως εἰς τά οἰκονομικά ἐπιτεύγματά του ἐγένετο ἀπό τόν λόρδον Μεριβέηλ, ὁ ὁποῖος καί εἰς παλαιοτέρας συζητήσεις ἔχει ἐκδηλωθῆ ὡς θιασώτης του. Ὁ λόρδος Μαριβέηλ εἶπεν ὅτι κατά πυκνά χρονικά διαστήματα εἰς τήν Ἑλλάδα αἱ κυβερνήσεις ἀλληλοδιεδέχοντο ἑαυτάς, ὅτι ἡ ἀναρχία καί ἡ ἀστάθεια ἀπετέλει χαρακτηριστικόν εἰς τήν Ἑλλάδα, τό δέ φαινόμενον τῆς δικτατορίας κάθε ἄλλο παρά σπάνιον ἦτο. Ἔναντι αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἀσταθείας τό σημερινόν καθεστώς ἀποκατέστησε τήν σταθερότητα καί ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως καί τῆς ἀσφαλείας μαζί μέ τήν ἐπιμελῆ διοίκησιν εἶχε τά εὐεργετικά της ἀποτελέσματα εἰς τόν οἰκονομικόν τομέα.

Ὁ λόρδος Μεριβέηλ ἀνέφερεν ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔχει τόν ταχύτερον ρυθμόν ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς ὅλον τόν κόσμον καί παρουσίασεν ἐπίσης ἀριθμούς διά τήν αὔξησιν τῶν δημοσιονομικῶν τῆς χώρας.

Εἰς μίαν διακοπήν ἑτέρου λόρδου «δέν συζητοῦμε ἐδῶ περί τῆς οἰκονομίας ἀλλά περί τῆς ἐλευθερίας ἡ ὁποία ἐθυσιάσθη», ὁ λόρδος Μεριβέηλ εἶπεν ὅτι ἡ πολιτική καί ἡ οἰκονομία εἶναι ἀλληλένδετα, ἀνεφέρθη δέ εἰς διάφορα δημοσιεύματα τοῦ ξένου τύπου διά νά καταλήξῃ εἰς ἄρθρον τοῦ «Ἐλευθέρου Κόσμου» σχολιάζοντος τόν λόγον τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Παπαδοπούλου κατά τά τέλη τοῦ 1972 διά τοῦ ὁποίου οὗτος ὑπόσχεται ὅτι τελικῶς θά ὑπάρξῃ δημοκρατία μέ τόν λαόν διά τοῦ λαοῦ καί διά τόν λαόν.

Ὑπέρ τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος, καίτοι ὄχι τόσον σαφῶς, ἐτάχθη καί ὁ λόρδος Λίττον, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη καί εἰς τήν προσωπικήν συνάντησιν μετά τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως κ. Παττακοῦ. Ὁ λόρδος Λίττον εἶπεν ὅτι ὀρθῶς ὁ κ. Παττακός τοῦ ἀπήντησεν ὡς πρός τό θέμα τῆς δυνατότητος παρεμβάσεως ἑνός ξένου κράτους διά τῆς παροχῆς συμβουλῶν εἰς τήν ἄσκησιν πολιτικῆς ὅτι κατά τόν ἴδιον τρόπον καί ἡ Ἑλλάς θά συμβουλεύσῃ τήν Μεγάλην Βρεταννίαν διά τά θέματα τῆς Βορείου Ἰρλανδίας.

Εἰς μακράν ἀναδρομήν του εἰς τό παρελθόν, ὁ λόρδος Λίττον ἀνεφέρθη εἰς τόν κ. Κανελλόπουλον ὡς ἀντιπρόεδρον τῆς ἐξορίστου ἑλληνικῆς κυβερνήσεως εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν διά νά ὑποστηρίξῃ τήν ἄποψιν ὅτι πολλάς φοράς οἱ παρεμβάσεις τῶν ξένων δημιουργοῦν ἀνυπερβλήτους δυσχερείας διά τάς χώρας εἰς τάς ὁποίας ἐκδηλοῦνται αἱ ἐπεμβάσεις. Ἡ ἄποψις τοῦ λόρδου Λίττον εἶναι ὅτι ἀπεσοβήθη πράγματι κομμουνιστικός κίνδυνος εἰς τήν Ἑλλάδα, ἀποτρεπείς διά τῆς ἐγκαθιδρύσεως ἑνός αὐστηροῦ καθεστῶτος.

Ὁ λόρδος Μίρλιτον συνεφώνησεν ἐπίσης μέ τόν λόρδον Μεριβέηλ διά τά οἰκονομικά ἐπιτεύγματα τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος καί τελικῶς εἶπεν ὅτι μέ κατανόησιν καί μέ φιλίαν δύναται νά ἐπιτευχθῇ ἡ ἐκδημοκράτησις τοῦ καθεστῶτος.

Καί τά ἐκκλησιαστικά

Σφοδρός πολέμιος τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος εἰς τόν εἰδικόν τομέα τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἐνεφανίσθη ὁ ἱερωμένος λόρδος Σόπερ, ἐξηγήσας εἰς τήν βουλήν τῶν λόρδων μετά πάσης λεπτομερείας τήν δικτατορίαν, ὡς εἶπεν, τήν ὁποίαν ἐγκαθίδρυσεν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος.

Ἡ ἑπομένη ὁμιλήτρια βαρώνη Ἴλες, ὑπῆρξε φιλική ἔναντι τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος, μέ κύριον ἐπιχείρημα ὅτι ἀπό τό πλῆθος τῶν τουριστῶν πού μεταβαίνουν κατ' ἔτος εἰς τήν Ἑλλάδα, δέν γίνεται ἀντιληπτή ἡ ὕπαρξις ἀνελευθερίας καί πιεστικῶν μέτρων.

Ἀντίθετος τοῦ καθεστῶτος ἐφάνη ὁ σχετικῶς νεαρός λόρδος Μπίσελ, ὁ ὁποῖος καίτοι ἀνήκει εἰς τήν συντηρητικήν παράταξιν, εἰς μακράν ἀγόρευσίν του περιέγραψε τάς δοθείσας κατά καιρούς ὑποσχέσεις τοῦ καθεστῶτος, αἱ ὁποῖαι μέχρι σήμερον δέν ἔχουν ἐκπληρωθῆ.

Ὁ λόρδος Μπίσελ ὑπεγράμμισεν ὅτι ὁ σημερινός πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος εἶχε δώσει πρός τόν Ὁλλανδόν βουλευτήν κ. Βάν Ντέρ Στούλ τόν λόγον του ὡς στρατιώτου καί ἀνδρός, ὅτι θά ἐπαναφέρῃ τήν δημοκρατίαν. Ἐπίσης, ὁ ἀποδιώξας ὑφυπουργός Ἐξωτερικῶν, Π. Πιπινέλης, εἶχε προβῆ εἰς κατηγορηματικάς ὑποσχέσεις καί εἶχε καταρτίσει χρονοδιάγραμμα διά τήν ἐπάνοδον εἰς τάς δημοκρατικάς ἐλευθερίας.

Ὅπως εἶπεν ὁ λόρδος Μπίσελ, πολλαί ἐκ τῶν ὑποσχέσεων αὐτῶν ἐχρησιμοποιήθησαν διά τόν ἐφησυχασμόν τοῦ ἀμερικανικοῦ Κογκρέσσου, ὅλαι ὅμως ἀπεδείχθησαν ἄνευ ἀντικειμένου.

Ὁ λόρδος Μπίσελ ἐτόνισεν ἐπίσης ὅτι τό καθεστώς, ἄν δέν προβαίνει εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατίας εἶναι ὄχι διότι δέν θά ἤθελε νά φανῇ εὐάρεστον εἰς τήν διεθνῆ κοινήν γνώμην, ἡ ὁποία κατά πυκνά χρονικά διαστήματα ἀξιοῖ ἐκλογάς, ἀλλά διότι δέν δύναται. Ὁ λόρδος Μπίσελ εἶπεν ὅτι ἡ φύσις τοῦ καθεστῶτος εἶναι τοιαύτη, ὥστε νά μή δύναται νά διακινδυνεύσῃ ἐκλογάς καί ὅτι δέν ἐλέγχει πραγματικῶς ὡς θέλει νά ἐμφανίζεται, τήν κατάστασιν.

Μεταξύ τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος, διετυπώθησαν ἀπόψεις ὅτι ἡ Ἑλλάς δέν ἀποτελεῖ εὐρωπαϊκήν χώραν καί συνεπῶς δέον νά τυγχάνῃ διαφορετικῆς μεταχειρίσεως καί νά μή κρίνεται μέ τά μέτρα δυτικῆς δημοκρατίας, ὅπως ἐπίσης ἀπόψεις περί τῆς μονίμου πολιτικῆς ἀσταθείας καί καχεξίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀντιθέτως οἱ ἐμφανισθέντες ὡς ἀντίπαλοι τοῦ σημερινοῦ ἑλληνικοῦ καθεστῶτος λόρδοι, ἐξύμνησαν τήν δημοκρατικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί τήν ἀνάγκην συλλογικῆς ἐντάξεως τῶν δημοκρατικῶν χωρῶν, εἰς σχήματα διασφαλίζοντα τήν ἐπικράτησίν των.

Ἐκ τῶν ὀξυτέρων, τέλος, ὁμιλητῶν ἐναντίον τοῦ καθεστῶτος ὑπῆρξεν ὁ λόρδος Κέννεθ, ὁ ὁποῖος ἐπέκρινε μετά δριμύτητος τό καθεστώς. Ἕτερος λόρδος, ἀνήκων εἰς τήν ἀριστεράν, προέβη εἰς δριμύ κατηγορητήριον κατά τοῦ ΝΑΤΟ, τονίσας ὅτι δέν πρόκειται περί πραξικοπήματος εἰς τήν Ἑλλάδα, ἀλλά περί πραξικοπήματος τό ὁποῖον ἐπραγματοποίησε τό ἴδιον τό ΝΑΤΟ.

Ἡ δευτερολογία τῆς ὑφυπουργοῦ

Εἰς τήν δευτερολογίαν της, ἡ ὑφυπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν Λαίδη Τούνητσμουίρ, ἐχαρακτήρισε τήν διεξαχθεῖσαν συζήτησιν ὡς «συναρπαστικήν», διότι «φαίνεται πῶς τά αἰσθήματά μας διά τήν Ἑλλάδα εἶναι τόσον ἰσχυρά ὥστε κατά κάποιον τρόπον νά αἰσθανόμεθα ὅτι φέρομεν κάποιαν εἰδικήν εὐθύνην δι' αὐτήν». Εἰς τήν ἀπάντησίν της πρός τόν Λόρδον Γκάρντινερ, εἶπεν ὅτι «πάντες πανταχοῦ θλίβονται ἀπό τά βασανιστήρια, ὁπουδήποτε γίνονται αὐτά καί ὁπουδήποτε ἀποδεικνύεται ὅτι γίνονται. Ἀλλά ὁ εὐγενής λόρδος ὡμίλησεν ἐπίσης περί πολιτικῶν κρατουμένων εἰς τήν Ἑλλάδα καί ἐπαναλαμβάνω τά ὅσα εἶπον εἰς τάς προηγουμένας παρατηρήσεις μου —συγκεκριμένως ὅτι ἡ ἑλληνική κυβέρνησις γνωρίζει ὅτι τό θέμα τῶν πολιτικῶν κρατουμένων προκαλεῖ βαθείας ἀνησυχίας εἰς τήν χώραν αὐτήν. Ὑπάρχουν πάντως δύο πλευραί τοῦ θέματος αὐτοῦ, τάς ὁποίας εἶμαι ὑποχρεωμένη νά θέσω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἡ πρώτη εἶναι ὅτι ὅπου πρόκειται περί Ἑλλήνων πολιτῶν δέν ἔχομεν ἐπισήμως τήν δυνατότητα νά ἐπεμβαίνωμε διά λογαριασμόν των. Κατά δεύτερον λόγον —καί αὐτό εἶναι πολύ σημαντικόν ἀπό πρακτικῆς ἀπόψεως— παραστάσεις τοῦ εἴδους αὐτοῦ δέν εἶναι πιθανόν νά τελεσφορήσουν διότι οὐδεμία κυβέρνησις θά ἐπεθύμει νά φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ κατόπιν πιέσεων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ». Προσέθεσεν, ὅμως, ὅτι «πιστεύομεν εἰς τό ΝΑΤΟ καί πιστεύομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς πρέπει νά εἶναι μέλος τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.» καί ὅτι «συγκεκριμένως θά πρέπει νά προσπαθήσωμεν νά ἀσκήσωμεν ἐπιρροήν ἐπί τῆς Ἑλλάδος δι' ἐπαφῶν καί ὄχι διά τῆς ἀπομονώσεως».

Συνεφώνησεν ἀκολούθως μέ τούς Λόρδους Μέρριβεηλ καί Λίττον ὡς πρός τήν ἄνθισιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καί εἶπε σχετικῶς ὅτι «τό γεγονός ὅτι ἡ Ἑλλάς ἠδυνήθη νά αὐξήσῃ τήν οἰκονομικήν της ἰσχύν εἶναι γεγονός μεγάλης ἀξίας ὄχι μόνον διά τήν ἰδίαν, ἀλλά καί δι' αὐτήν ταύτην τήν Συμμαχίαν τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.».

Ἐν συνεχείᾳ, ἡ Λαίδη Τούνητσμουίρ εἶπε: «Ἔχω καταστήσει ἤδη σαφῆ τήν θέσιν τῆς κυβερνήσεως τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος καί ἔχομεν δηλώσει, καί λέγομεν καί τώρα, ὅτι ἐλπίζομεν νά ὑπάρξῃ ἀποκατάστασις ὅλων τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν, τό δέ γεγονός ὅτι ἡ Ἑλλάς σήμερον δέν ἀνταποκρίνεται εἰς ὅλας τάς ἀπαιτήσεις μιᾶς δημοκρατίας δέν τελεῖ ὑπό ἀμφισβήτησιν, διότι αὐτή ταύτη ἡ ἑλληνική κυβέρνησις ἀναγνωρίζει ὅτι τό Σύνταγμα τοῦ 1968 δέν ἔχει τεθῆ ἐν πλήρει ἰσχύϊ. Ὁ κ. Παπαδόπουλος ἔχει ἀναλάβει τήν ὑποχρέωσιν νά διεξαγάγῃ μελλοντικῶς ἐκλογάς καί, ὅπως γνωρίζει ἡ ἑλληνική κυβέρνησις, ἔχομεν ἐπανειλημμένως δηλώσει, δημοσίᾳ καί κατ' ἰδίαν, ὅτι ἐλπίζομεν νά γίνῃ τοῦτο συντόμως». Καί προσέθεσεν ἀκόμη ὅτι «ἔχει πράγματι μεγάλην σημασίαν νά ἀποκατασταθῇ ἡ κοινοβουλευτική δημοκρατία καί ὅτι ἡ ἐπιρροή τῶν κοινοβουλευτικῶν θά πρέπει νά χρησιμοποιῆται εἰς οἱανδήποτε σύνοδον ἤ καί εἰς οἱανδήποτε ἀντιπροσωπείαν τυγχάνουν νά εἶναι μέλη». Ἀλλά, συνέχισε, «ὑφίσταται ἀνάγκη ὅπως, ἀνεξαρτήτως τῶν αἰσθημάτων μας περί τῆς ἀνάγκης ἀποκαταστάσεως τῆς δημοκρατίας εἰς τήν Ἑλλάδα, ἐνθυμούμεθα ὡστόσον ὅτι ἡ Ἑλλάς ὑπῆρξε πιστή σύμμαχος, τόσον κατά τόν τελευταῖον πόλεμον ὅσον καί ὡς μέλος τοῦ Ν.Α.Τ.Ο.». Καί κατέληξε: «Ἡ κυβέρνησις τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ἀντιλαμβάνεται πολύ καλά διατί ὑπάρχει τόσον πολύ ἐνδιαφέρον καί ἀνησυχία εἰς τήν Βρεταννίαν διά τήν Ἑλλάδα, ἀλλά δέν δυνάμεθα νά διεκδικήσωμεν διά τόν ἑαυτόν μας τό δικαίωμα νά ἐπέμβωμεν εἰς τάς ἑλληνικάς ἐσωτερικάς ὑποθέσεις. Οὔτε, κατά τήν γνώμην μου, δυνάμεθα νά χρησιμοποιῶμεν διαφορετικά καί ἀποκλειστικά κριτήρια διά τήν Ἑλλάδα. Ὑπάρχουν πολλαί χῶραι εἰς τόν κόσμον, τήν ἐσωτερικήν πολιτικήν τῶν ὁποίων δέν θά ἠσπαζόμεθα ἀλλά μέ τάς ὁποίας διατηροῦμεν ὁμαλάς ἐξωτερικάς ἤ ἀμυντικάς σχέσεις. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τήν Ἑλλάδα καί τό ΝΑΤΟ, τίποτε τό θετικόν δέν ἐξυπηρετεῖται μέ τήν διακινδύνευσιν τῆς Συμμαχίας. Τοῦτο ὄχι μόνον θά παρέβλαπτε τήν ἀσφάλειάν μας, ἀλλά δέν θά ἀπέδιδε καί κανένα ὄφελος εἰς τόν ἑλληνικόν λαόν. Κατά συνέπειαν λέγω εἰς τάς ἐξοχότητάς σας ὅτι οὔτε ἡ συνεχής πίεσις ἐπί τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, οὔτε ἡ ἀπομόνωσις ἤ ἐξοστρακισμός της θά ἀπέδιδε τίποτε τό καλόν. Ὅλοι θά ἐχαιρετίζαμε μίαν ταχεῖαν ἐπάνοδον τῆς Ἑλλάδος εἰς τήν δημοκρατίαν, ἀλλά τελικῶς τοῦτο θά πρέπει νά ἐπιτύχουν οἱ ἴδιοι οἱ Ἕλληνες».

Τελευταῖος ὡμίλησεν ὁ εἰσηγητής τῆς προτάσεως λόρδος Μπόμοντ, ὁ ὁποῖος ἀπήντησεν εἰς ὅλας τάς ἀντιθέτους ἀπόψεις συνοψίσας τήν ἐκφρασθεῖσαν ὑπό τοῦ σώματος ἀγωνίαν διά τήν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Ὁ λόρδος Μπόμοντ, εἶπεν ὅτι παρ' ὅλον ὅτι ἡ συζήτησις δέν καταλήγει εἰς οὐσιαστικόν ἀποτέλεσμα, ὑπῆρξεν, ἐν τούτοις, πολύτιμος.

Ἡ ἀναμέτρηση στήν Κύπρο - 6

ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΣ «ΑΦΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ»;

Τό πρόβλημα τοῦ κομμουνισμοῦ

Τοῦ ἀπεσταλμένου μας κ. ΜΑΝ. ΠΛΟΥΜΙΔΗ

Ὁ «ἀφελληνισμός» τῆς Κύπρου εἶναι ἡ ἄλλη κατηγορία, πού προσάπτεται στόν Μακάριο. Ἡ κατηγορία ἀπευθύνεται μέ δύο παραλλαγές. Ἡ μία εἶναι ὅτι δέν καταβάλλει καμμιά προσπάθεια γιά ν' ἀνακόψει τή δημιουργία «κυπριακῆς (ἀντί ἑλληνικῆς) συνειδήσεως», ἴσως —λέγουν— γιατί κατά βάθος τήν εὐνοεῖ, γιά νά διαιωνισθῆ τό καθεστώς ἀνεξαρτησίας καί νά παραμείνει ὁ ἴδιος ἰσόβιος πρόεδρος. Ἡ ἄλλη ὅτι δέν ὑποβοηθεῖ τήν «ἑλληνοποίηση» τῆς Κύπρου. Ἡ πρώτη παραλλαγή ἀκούεται περισσότερον στήν Ἑλλάδα, ἴσως γιατί στήν Ἑλλάδα ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού φοβοῦνται ὅτι εἶναι δυνατόν οἱ Κύπριοι νά χάσουν τήν ἐθνική τους συνείδηση. Ἡ δεύτερη ἀκούεται περισσότερον στήν Κύπρο, ἴσως γιατί κανείς, ὅσον φανατικός ἀντίπαλος τοῦ Μακαρίου καί ἄν εἶναι, δέν παραδέχεται ὅτι ὑπάρχει τέτοιο ἐνδεχόμενον. Γιά τούς Κυπρίους ἡ κατηγορία ἐντοπίζεται στό ὅτι ὁ Μακάριος δέν ἐργάζεται ὅσο πρέπει γιά τήν οὐσιαστική ἀφομοίωση καί ὑπό τό καθεστώς τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Κύπρου μέ τήν Ἑλλάδα.

Ὁ φόβος τοῦ «ἀφελληνισμοῦ» τῆς Κύπρου δέν εἶναι τωρινός στήν Ἑλλάδα. Τόν ἀνακαλύπτει κανείς, γιά παράδειγμα, σ' ὅσα ἀφηγεῖται γιά τήν ὑπηρεσία του στήν Κύπρο καί τό κίνημα τοῦ 1931 ὁ ἀποθανών διπλωμάτης Ἀλέξης Κύρου στά ἀπομνημονεύματά του. Καί εἶναι γεγονός ὅτι αὐτός ὁ φόβος ἐκυριάρχει στίς ἑλληνικές κυβερνήσεις ὅταν αὐτές ἐδυστροποῦν νά ἀποδεχθοῦν καθεστώς ἀνεξαρτησίας γιά τήν Κύπρο. Καί τώρα, πού τό καθεστώς αὐτό ἔχει ἐγκαθιδρυθῆ, ὁ φόβος μήπως μεταλλάξουν οἱ Κύπριοι τήν ἑλληνική τους συνείδηση μέ κυπριακή ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει. Διηγοῦνται, γιά ν' ἀποδείξουν ὅτι ὁ φόβος αὐτός δέν εἶναι ἀβάσιμος τήν ἀκόλουθο ἱστορία. Ἐρωτήθηκε σέ κάποιο σχολεῖο ἕνας μαθητής: Τί εἶσαι; Ἀπάντηση: Κύπριος. Καί τί εἴδους Κύπριος: Ἕλληνας, ἤ Τοῦρκος; Ἀπάντηση: Κύπριος.

Εἶναι, λοιπόν, βάσιμος αὐτός ὁ φόβος; Οἱ Κύπριοι, πού γνωρίζουν τίς ἑλληνικές αὐτές ἀνησυχίες, ἀπαντοῦν μέ ἀγανάκτηση: Χιλιάδες χρόνια ἐζήσαμε κατά διαστήματα κάτω ἀπό τήν κυριαρχία διαφόρων κατακτητῶν καί δέν ἐχάσαμε τόν ἐθνισμό μας. Θά τόν χάσουμε τώρα; Καί ὅταν ἀντίκρυζε κανείς τό πλῆθος, πού εἶχε συγκεντρωθῆ στή μεγάλη συγκέντρωση τῆς Λευκωσίας, μέ πόση εὐλαβική σιγή ἄκουε, ἔπειτα ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ Μακαρίου, τόν Ἐθνικό Ὕμνο, δέν μποροῦσε νά μή σκεφθῆ ὅτι στήν Κύπρο ὑπάρχει Ἑλλάδα καί Ἑλληνισμός, ὅσος τουλάχιστον καί στήν Ἀθήνα. (Καί μέ τήν εὐκαιρία θά πρέπει νά σημειωθῆ ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀνακριβεῖς οἱ ἰσχυρισμοί ὅτι στήν συγκέντρωση αὐτή ἀκούσθηκαν συνθήματα ἐναντίον δῆθεν τῆς Ἑλλάδος. Ἀκούσθησαν μόνο καί αὐτά σποραδικά, συνθήματα, πού ἐξέφραζαν ἀμφιβολίες γιά τήν εἰλικρίνεια τῶν ἑλληνικῶν διακηρύξεων περί ἀποδοκιμασίας τῆς δράσεως τῶν ἐνόπλων ὁμάδων, ὅπως: «ὑποκριταί!», «Διφορούμενα!» — καί κανένα ἄλλο).

Δέν μπορεῖ νά πεῖ κανείς ὅτι ἡ Κύπρος ἀποτελεῖ ἐξαίρεση καί ὅτι δέν ὑπάρχουν σ' αὐτήν ἄνθρωποι μέ χλιαρή ἐθνική συνείδηση, πού θέτουν τά συμφέροντα πάνω ἀπό τόν ἐθνισμό τους, καί ἄλλοι, πού ἐπειδή ἐπρόκοψαν κάτω ἀπό ἄλλο καθεστώς κυριαρχίας αἰσθάνονται νά ζοῦν τώρα ἔξω ἀπό τά νερά τους. Ἀναμφισβήτητα ὑπάρχουν Κύπριοι πού εἴτε ἀπό κοσμοπολιτισμό, εἴτε ἀπό σνομπισμό —εἴτε γιά νά εἶναι ἀδέσμευτοι ἀπό ἐθνικές «προκαταλήψεις» καί νά κάνουν πιό ἄνετα τίς δουλειές τους, εἴτε γιά νά ἔχουν τήν ψευδαίσθηση ὅτι ἀνήκουν σέ μιά πιό ἀνεπτυγμένη καί εὐρύτερη κοινότητα, ὅπως ἡ Βρεταννική Κοινοπολιτεία, αἰσθάνονται σάν βάρος τόν ἐθνισμό τους. Πρόκειται ἀσφαλῶς γιά ἕνα πολύ μικρό ποσοστό ἀνθρώπων. Καί ἀσφαλῶς δέν πρόκειται γιά φαινόμενο μόνο Κυπριακό. Μήπως καί στήν Ἑλλάδα δέν ὑπάρχουν ἀνάλογα, ἀλλά καί ἀσήμαντα στήν ποσοστιαία ἀναλογία τους φαινόμενα; Ὁ πρωθυπουργός κ. Γ. Παπαδόπουλος εἶχε σημειώσει μέ πικρία σέ κάποια ὁμιλία του ὅτι παιδιά ὡρισμένων ἀπό τούς Ἕλληνας ἐφοπλιστάς δέν γνωρίζουν ἑλληνικά.

Πολύ σημαντικώτερη εἶναι ἀσφαλῶς ἡ κατηγορία πού διατυπώνεται ἐναντίον τοῦ Μακαρίου, ἀφοῦ αὐτός εἶναι ἡ Κυβέρνηση, ὅτι παραμελεῖ τήν «ἑλληνοποίηση» τῆς Κύπρου. Πρόκειται γιά κατηγορία, πού δέν διατυπώνει μόνο ἡ ἀντιπολίτευση, ἀλλά καί πολλοί ἄλλοι, ἰδίως τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τῆς Κύπρου, καί ἡ ὁποία συνίσταται στό ὅτι ἡ δημοσία ζωή τῆς Κύπρου δέν ἔχει ἀπαλλαγεῖ ἀπό τά κατάλοιπα τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς.

Καί αὐτό εἶναι ἀλήθεια. Οἱ νόμοι τῆς ἀγγλικῆς περιόδου παραμένουν ἀμετάφραστοι καί τό δικαστικό σύστημα ἐξακολουθεῖ νά ἀκολουθεῖ τά βρεταννικά πρότυπα. Προέκταση τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ὅτι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἑλληνικῶν πανεπιστημίων καί ἰδίως τῶν νομικῶν σχολῶν, βρίσκονται σέ μειονεκτική θέση καί πολλές φορές παραμερίζονται χάριν τῶν ἀποφοίτων τῶν ἀντιστοίχων ἀγγλικῶν. Ἐπίσης, σέ πάρα πολλές περιπτώσεις ἡ διοίκηση χρησιμοποιεῖ ὄχι μόνο στήν ὁρολογία, ἀλλά καί στά ἔντυπά της τήν ἀγγλική γλῶσσα, ἀκόμη καί ἡ ἀστυνομία στίς κοινοποιήσεις της πρός τούς πολίτες καί τό τηλεγραφεῖο στά ἔντυπα ὑποδείγματα τῶν τηλεγραφημάτων. Ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ὅτι οἱ ὑπηρεσίες προτιμοῦν τούς ἀγγλομαθεῖς καί ὅτι στά προσόντα προσλήψεως ἀναφέρεται πρός παντός ἡ ἀγγλομάθεια, ἐνῶ περί ἑλληνομαθείας δέν γίνεται κἄν λόγος.

Παραλλαγή τῆς κατηγορίας αὐτῆς γιά τήν παραμέληση τῆς «ἑλληνοποιήσεως» εἶναι καί ἡ κατηγορία, πού διετυπώνετο ἀκόμη καί πρίν ἀπό λίγο καιρό, ὅτι τό ἐκπαιδευτικό σύστημα τῆς Κύπρου δέν ἀκολουθεῖ τά ἑλλαδικά πρότυπα. Σήμερον τά παράπονα αὐτά πού διετυπώνοντο ἀπό τήν Ἑλλαδική πλευρά, ἔχουν ὅπως φαίνεται κατευνασθῆ καί ἡ συνεργασία μεταξύ τῶν ὑπουργείων Παιδείας Ἑλλάδος καί Κύπρου ἐμφανίζεται ἁρμονική.

Στούς ἄλλους τομεῖς τῆς «ἑλληνοποιήσεως» καί ἰδίως ἐκείνους τῆς νομοθεσίας καί τῆς διοικήσεως, ἔχουν γίνει προσπάθειες, οἱ ὁποῖες ὅμως δέν ἀπέδωσαν ἀκόμη σημαντικά ἀποτελέσματα. Οἱ προσπάθειες δέν εἶναι μόνο κρατικές, ἀλλά καί ἰδιωτικές καί γίνονται, σ' ὅτι ἀφορᾶ στήν νομοθεσία ἀπό ἐκλεκτά μέλη τοῦ νομικοῦ κόσμου τῆς νήσου. Πρέπει πάντως νά σημειωθῆ ὅτι ἕνα ἐμπόδιο γιά τήν πρόοδο στόν τομέα αὐτόν προέρχεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἐφ' ὅσον δέν ἔχει ὁριστικοποιηθῆ τό καθεστώς τῆς νήσου, δέν ἔχουν τερματισθῆ οἱ ἐνδοκυπριακές συνομιλίες καί δέν εἶναι γνωστό ποιά θά εἶναι ἡ θέση τῆς Τουρκικῆς μειονότητος στήν ὀργάνωση τοῦ κράτους, ἡ πλήρης προσαρμογή τοῦ ἀστικοῦ καί τοῦ διοικητικοῦ δικαίου στά ἑλληνικά πρότυπα δέν εἶναι δυνατή.

Ὑπάρχει, ὅμως, καί ἡ κατηγορία ἐναντίον τοῦ Μακαρίου ὅτι ἐνισχύει τόν κομμουνισμό. Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ Κυπριακός κομμουνισμός εἶναι ἰδιόμορφος. Δέν πρόκειται μόνο γι' αὐτό, πού λέγεται συνήθως στήν Κύπρο ὅτι «οἱ κομμουνισταί μας εἶναι ἄλλο πρᾶγμα ἀπό τούς κομμουνιστάς τῆς Ἑλλάδος καί ἄλλων χωρῶν. Οἱ δικοί μας πηγαίνουν στήν ἐκκλησία». Πρόκειται γιά τό γεγονός ὅτι ὁ Κυπριακός κομμουνισμός, δηλαδή τό κόμμα πού τόν ἐκπροσωπεῖ, τό ΑΚΕΛ, ἔχει πολλούς ὀπαδούς, ἀλλά πολύ λίγους πιστούς —συνειδητούς δηλαδή κομμουνιστές. Ἡ ἡγεσία τοῦ ΑΚΕΛ ἀποτελεῖται, πράγματι, ἀπό συνειδητούς κομμουνιστάς καί μάλιστα τῆς σοβιετικῆς σχολῆς. Στό θέμα, γιά παράδειγμα, τῆς εἰσβολῆς στήν Τσεχοσλοβακία, ἀκολούθησε αὐστηρά τήν σοβιετική γραμμή. Διατηρεῖ στενούς δεσμούς μέ τό σοβιετικό κόμμα καί σ' ὅλες τίς διεθνεῖς διασκέψεις κομμουνιστικῶν κομμάτων, στίς ὁποῖες ἐκπροσωπεῖται, τάσσεται πάντοτε μέ τίς ἀπόψεις τοῦ σοβιετικοῦ κόμματος.

Ἡ πολιτική του, ὅμως, ἐπιρροή, τό μεγάλο πλῆθος τῶν ὀπαδῶν του δέν ὀφείλεται στή γραμμή του καί στόν προσανατολισμό του. Ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι τό ΑΚΕΛ δέν εἶναι μόνο πολιτικός ὀργανισμός, ἀλλά καί ὀργανισμός μέ πολύμορφη οἰκονομική καί κοινωνική δράση. Διαθέτει οἰκονομικές ἐπιχειρήσεις, συνεταιρισμούς ἀστικούς καί ἀγροτικούς, ἀθλητικά σωματεῖα. Εἶναι, ἐξ ἄλλου, ὁ μεσολαβητής μεταξύ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καί τῶν Κυπρίων νέων, πού θέλουν νά σπουδάσουν στίς χῶρες αὐτές. Λέγεται ὅτι 2.000 νέοι Κύπριοι σπουδάζουν ἐκεῖ καί ὅλοι αὐτοί καί οἱ γονεῖς τους πρέπει νά αἰσθάνωνται κάποια εὐγνωμοσύνη στό ΑΚΕΛ γιατί χάρις στίς καλές συστάσεις του ἐξασφάλισαν σπουδές στό ἐξωτερικό. Ἀναφέρεται ὅτι καί ἐπιχειρήσεις οἰκονομικές, προκειμένου νά προσλάβουν προσωπικό, ἀπευθύνονται στό ΑΚΕΛ μέ τή βεβαιότητα ὅτι ἡ συνεννόηση γιά τούς ὅρους ἐργασίας θά εἶναι ὑπεύθυνη καί θά τηρεῖται μέ συνέπεια.

Ἔπειτα ἀπό τόν τερματισμό τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τῆς ΕΟΚΑ, στόν ὁποῖο δέν μετέσχε τό ΑΚΕΛ, τό κόμμα αὐτό ἐσημείωσε ἀπότομη ἄνοδο ἀπό τήν ἄποψη τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς στίς μάζες. Ἡ ἀντιμακαριακή ἀντιπολίτευση ἰσχυρίζεται ὅτι μέ βάση τά δεδομένα τῶν τελευταίων βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἡ ἐκλογική του δύναμη πρέπει νά ὑπολογίζεται στά 40%.

Ἀνεξάρτητα ἀπό τό ἄν οἱ ὑπολογισμοί αὐτοί εἶναι σωστοί — γιατί τό ἐκλογικό σύστημα δέν ἐπιτρέπει τήν ἐξαγωγή σαφῶν ἀποτελεσμάτων κατά κόμματα — σέ τί ποσοστό εὐθύνεται ὁ Μακάριος γιά τήν ἄνοδο αὐτή τῆς δυνάμεως τοῦ ΑΚΕΛ;

Ἡ διεθνής πλευρά τοῦ Κυπριακοῦ δέν ἐπιτρέπει στόν Μακάριο νά ἀκολουθεῖ μονόπλευρη ἐξωτερική πολιτική. Ὀφείλει νά διατηρεῖ ἐλευθερία διπλωματικῶν ἑλιγμῶν καί καλές σχέσεις μέ ὅλες, ἄν εἶναι δυνατόν, τίς μεγάλες δυνάμεις. Συνέπεια τῶν συνθηκῶν αὐτῶν εἶναι ὅτι ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀκολουθεῖ τούς ἀδεσμεύτους καί ὅτι ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐσωτερικῆς, δεσμεύεται καί δέν μπορεῖ νά δώσει στήν πολιτική του ἀπόχρωση ἀντικομμουνιστική.

Τό σημαντικώτερο, ὅμως, εἶναι, γιά τό ὁποῖο εὐθύνονται τά κόμματα καί ὄχι ὁ Μακάριος, ὅτι τά κόμματα ἀπορροφημένα ὅπως ἦσαν μέ τό ἐθνικό πρόβλημα καί μέ τή διένεξη μεταξύ Μακαρίου καί Γρίβα, παραμέλησαν ἐντελῶς τά ἐσωτερικά προβλήματα καί ἔτσι ἄφησαν στό ΑΚΕΛ ἐλεύθερο τό πεδίο στόν κοινωνικό τομέα καί στήν ἐπίδειξη ἐνδιαφέροντος γιά τά προβλήματα ζωῆς τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Ἡ ἀντιπολίτευση, ὅμως, ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Μακάριος ἐπηρεάζεται ἀπό τό ΑΚΕΛ στήν πολιτική του. Εἶναι αὐτό ἀκριβές; Ὁ Μακάριος ἰσχυρίζεται ἀντιθέτως, ὅτι αὐτός ἐπηρεάζει καί καθοδηγεῖ τό ΑΚΕΛ στήν πολιτική, πού ἀναφέρεται στή λύση τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος. Καί αὐτό ἐπιβεβαιώνεται ἀπό παράγοντες τοῦ κόμματος, πού δυσανασχετοῦν ἐναντίον τῆς ἡγεσίας γιατί, ὅπως λέγουν, ἀκολουθεῖ χωρίς ὅρους τόν Μακάριο καί γιατί μέ τά δημοσιογραφικά ὄργανα καί ἄλλες ἐκδηλώσεις, καλλιεργεῖ σέ ὑπερβολικό βαθμό τήν προσωπολατρεία πρός τόν Μακάριο.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τό πρόβλημα τοῦ κομμουνισμοῦ στήν Κύπρο φαίνεται πώς τώρα ἀντιμετωπίζεται μέ κάποια μεγαλύτερη σοβαρότητα ἀπό τόν πολιτικό κόσμο τῆς νήσου. Ὡς πρῶτο βῆμα στήν προσπάθεια γιά τή μείωση τῆς ἐπιρροῆς του σχεδιάζεται ἡ συγχώνευση τῶν δύο κομμάτων, Ἑνιαίου καί Προοδευτικῆς Ἑνώσεως, σ' ἕνα πολιτικό ὀργανισμό, μέ προοπτική νά ἀποκτήσει τό νέο αὐτό σχῆμα μηχανισμό παρόμοιο μέ αὐτόν τοῦ ΑΚΕΛ, ὥστε νά μπορέσει νά τό ἀντιμετωπίσει στό πεδίο τοῦ ἐνδιαφέροντος γιά τά προβλήματα τῶν λαϊκῶν τάξεων.

Τό μέλλον, βέβαια, θά δείξει ἄν ἡ προσπάθεια θά ἐπιτύχει καί ἄν θά εἶναι ἀποτελεσματική.

ΜΑΝ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ

ΑΥΡΙΟ (τελευταῖο): Ἡ Κύπρος στό σταυροδρόμι τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ἡ ἑλληνική ἀριστερά
Στροφή ἤ ἑλιγμός;

Σέ ἔρευνα τοῦ Σ. ΨΥΧΑΡΗ ἀπαντοῦν οἱ:

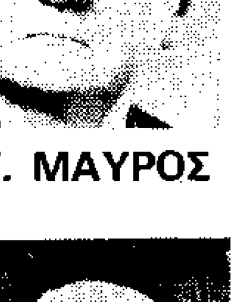

Γ. ΜΑΥΡΟΣ

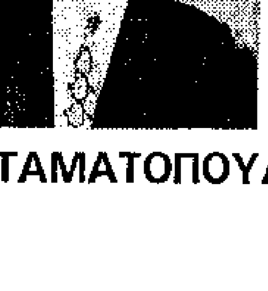

Β. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

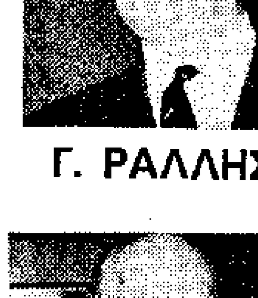

Γ. ΡΑΛΛΗΣ

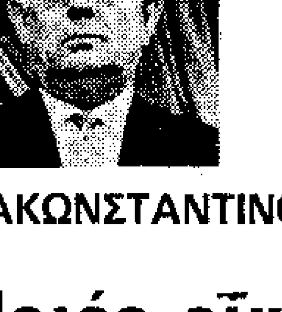

Θ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

καί Η. ΗΛΙΟΥ

Ποιός εἶναι ὁ πιό ἐπαναστάτης

Μιά ἔρευνα τοῦ Κώστα Πάρλα ἀνάμεσα στούς καλλιτέχνες πού ξεχωρίζουν γιά τίς ἀνανεωτικές ἀντιλήψεις τους.

Πολυτεχνεῖο! στήν πρωτοπορία

Ἀμφισβητοῦνται, ἔμμεσα, οἱ ἐκλογές

Ὁ Ἄγγελος Ἀντωνόπουλος ξεσπάει...
«Ὄχι, δέν ξαναπαίζω τόν Βαρτάνη»

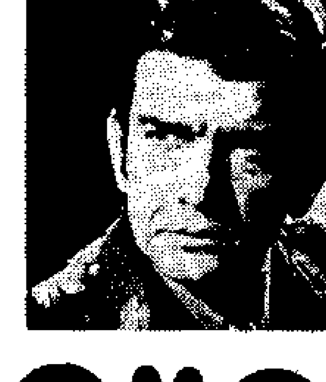

Διαβάστε στόν ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ

ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Τό Ι.Κ.Α. προκηρύσσει δημόσιον μειοδοτικόν ἐπαναληπτικόν διαγωνισμόν διά τήν μίσθωσιν ἑνός οἰκήματος πρός στέγασιν τοῦ Κέντρου Φυσιοπαθολογίας τῆς Ἐργασίας, τό ὁποῖον νά κεῖται εἰς ἀκτῖνα μέχρι πέντε (5) χιλιομέτρων ἀπό τῆς Πλατείας Ὁμονοίας καί νά εἶναι αὐτοτελές καί ἀνεξάρτητον νά διαθέτῃ δέ 17 δωμάτια μετ' αἰθούσης ἀναμονῆς, συνολικῆς ἐπιφανείας 360 $μ^2$ περίπου.

Ὁ διαγωνισμός θά διενεργηθῇ ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Μαρτίου 1973 ἡμέραν Πέμπτην καί ὥραν 14 ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Δ)σεως τοῦ ΙΚΑ (Ἁγ. Κων)νου 8, ὄροφος 5ος, γραφεῖον 512).

Πληροφορίαι καί ἀντίτυπα προκηρύξεως παρέχονται παρά τῇ Δ)νσει Ἐπιμελητείας — Τμῆμα Μισθώσεων (Ἁγ. Κων)νου 8ο, ὄροφος 5ος, γραφεῖον 513, τηλ. 536.061 ἐσωτ. 72) καθ' ἑκάστην καί ἀπό ὥρας 8.00—13.00.

ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΚΑ